

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

Punct I. An dentur species sensuum externorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

25 Obiic. quinto: Volitio libera quæ dependet à duplici hac cogitatione dependet ab utraque per se & immediate: ergo non potest non dependere ab utraque: ergo non potest non esse libera. Respondeo antecedens esse falsum, sæpe enim dixi volitionem non dependere à cogitatione retrahente ab illa, & modò assero neque per se dependere ab hac cogitatione inuitante, esset enim eademmet volitio variata cogitatione, ex vi cuius elicitur, dummodo cognitio variata repræsentet idem obiectum, & dixi posse de potentia Dei absoluta dari hanc numero volitionem absque illa cogitatione, sed adhuc admissio antecedenti, non tenet consequentia, quia positus his duabus cogitationibus potest hic actus non esse liber ex diuerso modo, quo Deus in hunc numero actum influeret per decretum antecedenter efficax independentem à determinatione, voluntatis ratione cuius etiam modò liber sit tunc esset necessarius.

26 Sextò obiicies: Actus liber habet perfectiorem rationem voluntarij: sed ratio voluntarij est intrinseca actui: ergo habet perfectiorem rationem intrinsecam actus liber quam habet necessarius. Resp. rationem voluntarij in hoc statu duo dicere, exigentiam dependendi actus à cognitione, & dependentiam actualem à tali cognitione: exigentia dependendi est intrinseca actui voluntatis, dependentia actualis ab hac vel illa cogitatione est extrinseca, & secundum hanc rationem crescit perfectio voluntarij in actu libero, qui ratione libertatis habet maiorem perfectionem in ratione voluntarij. Ad argumentum in forma, Resp. Actus liber habet rationem perfectiorem voluntarij secundum id, quod actus voluntatis dicit intrinsecè in ipso actu, nego; secundum id quod pertinet ad rationem voluntarij tanquam quid extrinsecum actui, concedo: sed ratio voluntarij est intrinseca actui, distinguo minorem, secundum totam rationem quod dicit hoc perfectius voluntarium, nego: secundum aliquam rationem, concedo: ergo actus liber habet perfectionem aliquam intrinsecam, quam non habeat actus necessarius, nego consequentiam. Dixi rationem talis voluntarij dicere aliquid extrinsecum huic actui, de quo est disputatio, & abstraxi in argumenti solutione ab illa questione: An ratio voluntarij ut sic sit intrinseca actui, si tamen desideras huius questionis solutionem Resp. dependere ex alia questione videlicet in quo formaliter consistat ratio voluntarij ut sic. Si hæc ponatur in exigentia dependendi à cognitione, certum est esse adequatè intrinsecam actui voluntatis, qui per suam entitatem petit procedere à cognitione. Si ponatur in dependentia actuali volitionis à cognitione, ad huc non potest dici rationem voluntarij esse intrinsecam actui, hoc est illi conuenire per suam entitatem, quod sic probo. Omnis volitio sumpta in particulari potest dependere ab hac vel ab illa cognitione: ergo nulla singulariter sumpta dependet per suam entitatem ab hac cognitione, quia si ita dependeret non posset non dependere, quod enim alicui entitati per se conuenit, nunquam abesse potest: ergo neque volitio in communi per se dependet à cognitione in communi, quia dependentia in abstracto sumenda est eodem modo, quo est in indiuiduis præcisè hac vel illà differentia, & si volitio in communi haberet hoc, quod est per suam entitatem dependere à cognitione, hoc prædicatum esset in qualibet volitione in particulari, & non posset aliqua singularis volitio hanc dependentiam non habere. In alio sensu posset hæc dependentia in communi dici intrinseca, non quia conueniret volitioni per suam entitatem, sed quia adhuc de potentia absoluta non posset ab illa separari, sed adhuc hoc modo affirmo dependentiam actualem volitionis à cognitione, neque rationem voluntarij in hac dependentia constitutam non esse intrinsecam actui voluntatis, quia de potentia Dei absoluta potest volitio fieri sine cognitione, in quo casu ab illa non dependebit, neque erit actu voluntaria, si ratio voluntarij actualis constituatur per dependentiam actualem volitionis à cognitione.

27 Obiicies septimò. Potentia libera differt essentialiter à necessaria: ergo actus liber differt essentialiter à necessario. Resp. comparisonem fieri posse inter potentiam naturæ suæ necessario operantem, & libertatis incapacem, sicuti intellectus, aut potentia visiva & potentiam ex natura sua liberam, vel inter potentiam necessariam ex defectu alijs prærequisitis ad libertatem, quod potest habere, sicuti inter voluntatem præuentam cogitatione obiecti

tantum sub ratione boni, quæ necessario illud amat, & voluntatem præuentam cogitatione bonitatis, & malitæ in obiecto in actu primo potente amare, & non amare. Si prioris acceptione essentialiter differentis comparatio fiat inter potentias secundo modo acceptas, non different essentialiter, sed tantum accidentaliter per cognitionem, vel aliud principium cum quo de facto coniungitur hæc potentia, & non alia, quæ cum illo coniungi potest. Eodem modo philosophandum est in actu intellectus, qui formaliter non potest in se esse liber, & essentialiter differt ab actu voluntatis, siue libero, siue necessario, qui libertatem potest habere. Actus verò voluntatis, qui necessario sunt productus, & liberè potuit produci, non differt essentialiter ab alio actu voluntatis circa idem obiectum liberè elicitum, quia uterque potuit esse necessarius, & uterque liber, & libertas actualis, quæ est in hoc, & non in illo tantum dicit indifferentiam ex parte principij extrinsecam actui.

CONTROVERSIA XIII.

De speciebus impressis potentiarum materialium, & spiritualium.

PECIES sunt qualitates quædam, quæ potentias complent in ordine ad actus intentionales sive materiales, quæ sunt spirituales; ideo placuit de illis disputare, postquam iam explicaueram naturas omnium potentiarum. De illis variæ quæstiones exagitantur: sunt autem in quibus potentiis quæ sit illarum causa? quomodo ad actus concurrant? Quas quæstiones latè chartæ scripsere auctores antiqui, atque moderni. Conimbricenses legito lib. 2. cap. 6. & lib. 3. cap. 5. apud quos ad satisfactionem pro quacunque sententia peruectus inuenies auctores: quidam enim species omnibus potentiis denegabant; alij eas potentiis materialibus concedebant, & spiritualibus negabant; alij omnibus potentiis iuxta diuersas illarum naturas has species largè impertiuntur, quos hic referri plus molestia, quam utilitatis asseret lectori, qui apud plurimos omnium opiniones relatas inueniet; adducam tamen nonnullos inter meas conclusiones explicandas. Quæ de hac re cõmonis sententia docuit stricto calamo scribam, quæ autem minus communia sint laxiori tractabo, in omnibus pertingam omnia, quæ ad plenam, atque perfectam rei intelligentiam mihi necessaria visa fuerint.

PUNCTVM PRIMVM.

An dentur species sensuum externorum.

§. I.

De speciebus visus.

SIT CONCLUSIO. Potentia visiva indiget speciebus, sed ad proprios actus exercendos. Hæc docent omnes, qui species in aliqua potentia admittunt, in nulla enim argumenta adeò efficacia pro speciebus defendendis reperiuntur. Sit primum huius conclusionis argumentum ratio desumpta ex manifesta experientia: Color, & lux sub distantia non modica videntur: ergo color, & lux concurrunt ad visionem alijs in quacunque distantia, imò etiam si non extisterent, posset videri, sed non concurrunt immediate & per se ergo medio aliquo effectui ab illis producto. Minorem probo: Color, & lux distant à potentia: ergo non possunt per se, & immediate concurrere.

Dices lucem, & colorem distantem saltem approximari potentia media luce existente in medio. Contrà: Do, obiectum posse media luce approximari, sæpe inter obiectum visum, & potentiam visivam nulla intercedit lux, quæ videri possit, ut cum quis existens in specu perobscuro videt obiectum

obiectum lucidum, existens extra specum: ergo tunc obiectum illud non approximatur media luce existente in medio: ergo media specie ab illo producta.

3 Secundò probatur: si inter obiectum videndum, & potentiam visivam ponatur corpus opacum, impeditur visio: ergò, quia corpus opacum non est medium aptum, ut per illud diffundatur actio obiecti, sed hoc non potest concurrere per se propter rationem dictam: ergo concurrat medio effectui à se producto productivo visionis, seu speciei expressæ, qui effectus, seu virtus productiva speciei expressæ, species impressa appellatur.

4 Efficacius probatur eadem conclusio exemplo reflexionis factæ in speculo, quod si facie obiectas, reddit illius imaginem eodem modo, ac si te ipsum tibi ante oculos obiectes, quod fieri non potest, quin obiectum visum aliquem diffundat effectum per medium, qui speculum tangens, iterum reflectat, sicut lux in crystallo, & in pariete color, & aliæ huiusmodi qualitates. Eadem reperitur reflexio, licet non adeo perfecta in aqua, in chalybe, lacte, aliisque quam plurimis corporibus, maxime in diaphanis.

5 Deinde probatur eadem conclusio ex perspicillii, mediis quibus videtur obiectum iam clarius, iam obscurius, maius, vel minus secundum diversitatem perspicilliorum. Insuper dantur perspicilla ita elaborata, ut vnum obiectum, ita multiplicent, ut multiplex appareat. Talia sunt perspicilla rotunda in plures partes, quasdam aliis eminentiores per acutos angulos divisa, quæ vulgo *achauados* dicuntur. Deinde lapis philosophicus, seu triangulare vitrum ita representat obiecta, ut illa inter se confundat, & multiplici, apparentique variegata colore potentia illa representet, quæ omnia fieri non possunt, quin aliquod principium detur visionis diversum secundum medij diversitatem, quod ab obiecto procedit, & species impressa dicitur.

6 Ex experientia adducta vitri triangularis rationem colliges, propter quam, quando in eodem speculo sunt diversi circuli in quolibet illorum totum repetatur in obiectum, quod non repetitur in toto speculo quantumvis grandi. Circuli enim aguntur linea extrema acuta illos dividere figura, seu positione à reliquo speculo, ratione cuius lineæ species, quæ reflectuntur à quolibet circulo non cōtinuantur cum aliis in simplici representatione obiecti, sed species cuiuslibet circuli adequatè obiecti figuram representat. Idem continget, si duo specula coniungas non eandem rectitudinem habentia, sed efformantia angulum quemdam acutum ea parte, qua coniunguntur, tunc enim quodlibet illorum adequatè representabit obiectum, siue physicè sint vnita, siue diuisa: si autem eadem specula ponas supra mensam planam vnum alteri coniunctum, ita ut illorum iunctura nullum efformet angulum, eodem modo in vtroque faciem videbis, ac si esset vnum tantum speculum, mediam, videlicet, in vno, & mediam in alio.

7 Dubitatis circa reflexionem speculi: cur obiectum representetur distans ab alio. Resp. speculum, & quodvis aliud corpus reflectens species reflectere representativas obiecti in tanta distantia, quanta illud representarent species directæ in speculo existentes. Inde quò magis quis accedit à parte antea ad speculum, eo videtur magis accedere à parte post illius figura, existens post speculum, & magis recedere, quò magis obiectum visum ab speculo recedit.

8 Ex hoc poteris cognoscere rationem propter quam turris visa in qua ordine videatur inuerso, fundamentum eminentius, & suppressior pars illius extrema: cum enim fundamentum sit magis propinquum aquæ, species reflexæ illud representant cum maiori propinquitate; cum verò pars superior turris magis distet ab aqua, hæc reflectit species, quæ illam magis distantem representent, ratione quarum fundamentum turris apparet, quasi superius parte superiori eiusdem.

S. II.

De speciebus aliorum sensuum.

9 **P**RIMA CONCLUSIO. Sonus, qui est obiectum auditivæ potentia non percipitur mediis speciebus, sed immediatè simul cum potentia sui sensationem producit. Hæc conclusio est contra P. Soar lib. 3. de anima cap. 21. contra Francisc. de Quiedo Philosoph. Tom. II.

Hurt. disp. 12. sect. 1. & contra Arriaga disp. 4. sect. 1. subsect. 3. Patronos habet Ochamum in 2. q. 17. & 18. Gabrielem q. 2. Greg. in 1. dist. 3. q. 1. & in 2. dist. 7. q. 3. qui negant omnibus potentiis externis species impressas. Hac vnica ratione illam persuadeo: quotiescunque percipitur sonus, est sufficienter approximatus, ut immediatè, & per se producat sensationem sui: ergo non indiget speciebus superadditis, ut sentiatur. Consequentiam probor totum fundamentum assignandi has species desumitur ex distantia obiectorum, ut per se ipsa immediatè suas sensationes producant, propter quam non illis possumus tribuere tanquam principiis immediatis influxum in sensationes, quibus percipiuntur, sed mediatum tribuimus ratione specierum, quæ immediatè procedunt ab obiectis, & sensationes producant tanquam principia immediata, mediis quibus obiecta concurrant: ergo destructo hoc fundamento nullum remanebit ad has species, quas ex alio capite non cognouimus constituendas: ergo non constituendæ, sed abigendæ sunt: ergo. Integra erit huius conclusionis ratio, si probem illud antecedens, quò posui, sonum esse sufficienter approximatus potentia ad suas sensationes immediatè edendas.

Obiicit primo Arriaga loco supra citato, ex reflexione soni, quæ fit Echo, inferri specierum reflexionem. Resp. Echum fieri per reflexionem soni realis; non verò specierum intentionalium. Hanc conclusionem impugnatur, quia dici nequit, eundem numero sonum ferri ab aere, & iterum ad potentiam redire. Hoc fateor, ego enim non affirmo, reflectere eundem numero sonum, sed alium productum à primo, vel à sono existente in obliuente, quod Arriaga non impugnatur.

Obiicit secundò. Cum quis concionatur, duo, aut tria milia hominum audiunt integras voces: implicat autem, integrum aërem, in quo vox efformatur, ad omniū aures provenire, neque pervenire potest alius sonus similis, quia nullus dicit Ecclesiam esse repletam voce sicut dicimus, esse odore plenam: ergo ex eo, quod sentimus vocem non diffundi per totam Ecclesiam, & odorem diffundi.

Respondeo omnes audientes eundem concionatorem eandem vocem percipere, id est, eundem sonum immediatè productum à concionatore, non per applicationem immediatam eiusdem soni ad omnium aures; sed mediis aliis sonis similibus eiusdem rationis, productis à sono immediatè concionatore producto. Ad confirmationem. Resp. Nullius esse momenti: illius fundamentum tantum sumitur ex communi modo loquendi, qui non semper ex nativis reum trahit originem; sed ex vulgari apprehendendi modo, qui multoties longè aliter attingit res, quam sunt in se. Sed ad illud, quodcumque sit. Respondeo: Vocem non dici quemcumque sonum, etsi omnino similem sono producto immediatè ab animali: sed importare sonum immediatè ab animali productum, qui tantum est in parte aëris immediata concionanti, vel alio modo vociferanti; & ita, quamvis totum cubiculum repletum est sono, non tamen repletum est voce.

Obiicit Arriaga: Eodem modo posse dici colorem videri medio alio. Hoc non posse dici, adhuc de luce, probavi semel, & iterum, & de colore certissimum est, quia aer non est capax coloris, quod à posteriori nobis constat. Deinde, quia color est qualitas natura sua diu durans ac proinde, si cum ego video colorem viridem distantem in arbore, aer colorem viridem recipiet amota arbore, aer permaneret viridis, quod asserere, falsum, ac ridiculum esset.

Obiicit. Si produceretur sonus vsque ad aures, & sonus ibi existens produceret auditionem, non posset vllò modo percipi, ex qua parte veniret sonus, sicut non potest percipi in gustu, ex qua parte veniat sapor, quia sonus immediatus potentia non potest esse representativus obiecti distantis, scilicet, presentia soni loco distantis. Respondeo auditum non tantum percipere sonum immediatum potentia: sed etiam sonum distantem, qui simul cum propinquo sui ipsius, atque presentia propria speciem expressam producit. Ad exemplum de sensu gustus. Respondeo, pariter non tenere, quia, sicut in opinione adversariorum hæc est mala consequentia: *Gustus non percipit saporem distantem: gustus non recipit species à suo obiecto*.

Q 2 ERGO

ergo neque auditus, ita in mea opinione, gustus tantum immutatur ab obiecto immediato concurrente per se ipsum: ergo auditus tantum immutatur ab obiecto immediato. Respondeo enim has potentias esse diuersas, cuius natura à posteriori nobis innotebit.

15 Obicit vltimò Arriaga. Tubulus positus in fundibulo deferuit furdastis, ad percipiendum sonum, sicut inspicilia ad videndum homini, cecitate laboranti: ergo, sicut hic recipit species visivas mediis inspiciliis, ille auditivas medio tubulo. Respondeo negando consequentiam, potest enim dici, tubulum deferuere ad recipiendum sonum realem, medio quo potentia immutatur, sicut tu asseris tubulum esse medium aptius aëre ad recipiendas species soni, & ita, medio illo, melius audiri, ego affirmo, esse medium aptius aëre ad recipiendum sonum, & ita melius audiri medio illo, quam medio aëre.

16 Satis clarè respondisse existimo omnibus argumentis, quibus auctores probant, necessarias esse species auditus, & quorum solutione apertè constat, ex defectu applicationis soni ad potentiam auditivam has species necessarias non esse, quod sufficiens est, ad illas negandas, quando enim agitur de entitatibus superfluis in rerum natura non admittendis efficax est probatio, clara, & manifesta solutio argumentorum, quibus illarum existentia propugnatur.

17 SECUNDA CONCLUSIO. Odor non sentitur mediis speciebus. Duplex conclusio, huius, & præcedentis vnum est fundamentum, solutiones argumentorum, quibus impugnantur, diuersæ. Dedi illas, quæ ad præcedentem conclusionem attinent, & quæ ad hanc spectant.

18 Obicit Soar: odor non potest alium odorem producere, cum sit qualitas secunda, resultans ex temperamento primarum qualitatium: ergo tantum diffunditur per cubiculum in tenuibus substantiis odoriferis, quæ non possunt ita replere cubiculum, vt realiter ad potentiam accedant: ergo tantum accedunt intentionaliter. Multa inuoluit hoc argumentum; omnia tamen valde incerta, quæ vix possunt, neque à priori, neque à posteriori probabiliter confirmari. Fateor enim: odorem primò oriri à temperamento primarum qualitatium, cur tamen odor ortus ex his, non poterit alium odorem immediatè producere in subiecto non habenti tales qualitates, sicut calor in igne erit à forma ignis, postea tamen calor ortus à forma ignis alium calorem immediatè producit in subiecto, in quo non est forma ignis. Ex eo enim, quod forma ignis calorem producat, non inferitur, omnem calorem producendum esse necessariò à forma ignis, sic de odore respectu temperamenti philosophare, quod probabilius puto, quia difficile possunt tot partes materiæ exhalari, quot reperiuntur cum hac qualitate in diuersis cubiculis, in quibus odorifera substantia fuit posita, & odorem relinquit.

19 Dices calorem non esse productum alterius coloris, quia oritur ex temperamento primarum qualitatium: ergo neque odor est productus alterius odoris. Nego consequentiam, color enim est qualitas specie distincta ab odore, cuius natura à posteriori cognoscitur impotens alium calorem producere, quod de odore non constat. Vnde nego, calorem ex eo præcisè non esse productum aliis coloris, quia oritur ex temperamento primarum qualitatium; sed quia ita oritur ex temperamento, vt non possit naturaliter oriri ab alio colore, quod ex sua natura habet, quæ tantum à posteriori nobis innotebit: & non à priori.

20 Deinde admitto: odorem non esse productum odoris, & subiectum huius tantum esse partes, qualesdam exhalatas substantiæ odoriferæ: nego tamen has non posse realiter ad potentiam peruenire, quia, etsi totum cubiculum non valeant replere, cum hæ partes exhalatæ non sint omnes continuæ, neque contiguæ, possunt ita per cubiculum diffundi, vt nulla sit notabilis pars spatij illius, quod non contineat aliquam partem substantiæ odoriferæ, quæ per aspirationem simul cum aëre ad odoratus organum realiter trahatur.

21 TERTIA CONCLUSIO. Obiecta gustus, & tactus immediatè producant proprias sensationes; non mediis speciebus. Hanc conclusionem docent Huradus, & Arriaga supra contra Soar lib. 3. de anima cap. 26. Facilius hæc conclusio probatur, quam præcedentes, quia hæc obiecta nunquam sentiuntur, nisi immediatè applicata suis potentiis: ergo nunquam indigent speciebus, suppletibus applicationem illorum.

Sensibile commune dicitur, quod pluribus sensibus percipitur, sicut figura, & præsentia, quæ duplex est, circumscriptiua, & definitiua; de vtraque est difficultas, an percipiat, & an obiectum percipi circumscriptiua, & specialiter de circumscriptiua, quæ aliquibus conclusionibus explicabo.

PRIMA CONCLUSIO. Visus, & auditus percipiunt præsentias suorum obiectorum. Probatur hæc conclusio, quia ego video vnum hominem distantem ab alio, & hunc post illum: ergo video præsentiam illorum. Respondent aliqui: videre hominem distantem ab alio, non esse videre illorum præsentias, sed aliud corpus medium inter vtrumque. Contrà. Videre corpus esse inter vtrumque, & hoc esse ad dextrâ, & illud ad læuam, est videre præsentiam illorum corporum. Non enim eo ipso, quod videam substantiam illorum, video, hoc corpus esse medium, & alia duo, hoc ad dextram, & illud ad sinistram; possent enim illorum substantiæ alio modo collocari, neque hoc corpus esse medium inter alia duo, est aliquid distinctum, sed omnino idem cum præsentia corporis mediij, & extremorum, ac proinde qui videt corpus medium inter alia duo, necessariò videt præsentiam illorum.

De auditu probatur eodem modo, quia, quādo audio sonum, planè sensu percipio, sonum primò produci ad hoc litus, & non ad illud, quod experientia manifestè coniunct.

SECUNDA CONCLUSIO. Visus percipit figuram mathematicam, v.g. rotunditatem, & longitudinem. Hæc conclusio constabit ex dicendis in metaph. vbi probabo, figuram mathematicam non distingui à præsentia, neque aliquid addere supra illam, in qua formaliter consistit distantia partium, quæ rotunditatem formaliter constituit, sed visus percipit præsentiam, & distantiam partium: ergo percipit figuram mathematicam.

TERTIA CONCLUSIO. Auditus percipit hanc figuram: adeo tamen imperfectè, vt intellectus non possit illam discernere ex vi sensationis auditus, sicut diximus, potentiam visivam videre colorem longè distantem secundum rationem genericam, & specificam, licet intellectus non possit ex vitalis visionis elicere conceptum respondentem huic complexo: color ille est viridis, neque illum discernere à reliquis coloribus. Prior pars conclusionis ex præcedenti probatur, quia hæc figura mathematica est idè cū præsentia, sed auditus percipit præsentiam: ergo figuram identificat cū illa. Quod verò illa imperfectè percipiat patet, quia auditus non valet discernere inter diuersas partes soni, sicut visus discernit. Deinde probatur ex imperfectione, quia ipsam præsentiam percipit quia, licet auditus discernat sonum edī versus dextram, & non versus sinistram, non valet intellectus ex vi auditionis asserere: sonus est in hoc numero spatio distans per triginta, & non per quadraginta passus. Propter hanc imperfectionem audiendi præsentiam seu figuram, potest dici, figuram audiri ex parte obiecti, non verò ex parte modi, sicut, quando à longè video animal, ignorans an sit rationale, vel irrationale, in nostra sententia differentia ex parte obiecti cognoscitur æque ac genus, non vero ex modo cognoscendi.

QUARTA CONCLUSIO. Olfactus, gustus, & tactus non percipiunt sensibile commune, v.g. præsentiam, quia, dum quis immortus has sensationes elicit, non percipit, unde veniant obiecta, neque aliqua est ratio, quæ suadeat, illorū præsentias his sensibus percipi: Quod verò ex diuersa applicatione potentie, sub qua diuersam sensationem obiecti elicit potentia, possit homo affirmare, obiectū sensatū existere in hoc loco, & non in illo, non prouenit ex intuitione immediatè, sed ex hoc discursu: obiectū intensius sentitur per applicationem potentie spatio, in quo est, sed obiectū melius sentitur per applicationem potentie spatio: ergo obiectum est in hoc spatio. Quod autem inferatur odore animalia, sine discursu est, quia in illum feruntur, & cum primū discedunt ab spatio, in quo odorem sentiunt, statim ad illud redeunt, & illuc feruntur, quò magis odorem sibi gratum percipiunt, quod fit sine discursu aliquo.

QUINTA CONCLUSIO. De facto, rebus hoc modo existentibus, visus, neque auditus non possunt naturaliter percipere propriū sensibile sine communi. Hæc conclusio probatur experientia, numquam enim percipimus colorem, nisi alicubi existentem, & idem patet in sono. Deinde à priori quia sensibile commune naturaliter non potest separari à sensibi-

à sensibili proprio: ergo quotiescumque applicatur sensibile proprium, applicatur etiam commune: ergo quotiescumque sensibile proprium producit speciem sui, eam producat sensibile commune, cum utrumque eodem modo applicetur, & eandem virtutem habeat producendi speciem.

29 **SEXTA CONCLUSIO.** Si Deus conferuaret obiectum visus v.g. colorem sine præsentia: color adhuc, supposita illius conseruatione sine præsentia, non posset videri naturaliter: posset tamen supernaturaliter. Priorem partem tenet ferè omnes scholastici. Posteriori tenent Alex. Alensis 4. p. q. 10. n. 7. art. 3. §. 8. Sotus in 4. dist. 10. q. 1. art. 7. qui affirmant, de facto Beatam Virginem supernaturaliter vidisse Christum in Eucharistia, non viso modo inextensionis, quem habet. Priorem partem ostendo ex dictis 7. phisic. ubi probaui, præsentiam requiri ex parte actus primi ad agendum: ergo color sine præsentia non est in actu primo ad producendam speciem sui: ergo non potest naturaliter illa producere: ergo neque videri. Posteriori fua deo ex dictis ibi, ubi statui Deum posse supplere defectum præsentiae, & agens sine præsentia requisita ad operationem posse supernaturaliter agere in distans extra totam sphaeram. Ex quo inferitur: posse, supernaturaliter operari sine omni præsentia, quia præsentia, quae non applicat agens ad passum intra sphaeram illius, non se tenet ex parte principij actui existentis ad operandum, cum non adiuvet ad operationem: imò potius illius naturaliter impeditura sit ratione distantiae, quam fundat talis præsentia.

30 **SEPTIMA CONCLUSIO.** Si Deus impediret concursum sensibilis communis, ad producendam speciem sui, sensibile proprium naturaliter speciem sui produceret, & color existens cū præsentia videretur, non visa præsentia. Ratio est quia color, vbi sit in actu primo potens producere speciem sui, non indiget concursu sensibilis communis, seu præsentiae: sed tantum præsentia: ergo etiam si Deus impediret hunc concursum, dummodo conseruaret colorem cum præsentia, color esset in actu primo ad producendam speciem sui. Antecedens probatur: Color tantum indiget præsentia, ad producendam speciem sui, sicut quolibet agens indiget præsentia, ad suas operationes, vt sit debite agenti applicatum. Neque fundamentum est ad constituendam aliam exigentiam in colore, ad producendam sui speciem, quam in aliis agentibus ad producendos suos effectus. Quod autem, quotiescumque datur productio speciei sensibilis proprii, detur productio speciei sensibilis communis, non probat dependentiam actionum, sed earum concomitantiam prouenientem ex concomitantia agentium potentium speciem sui producere.

31 **OCTAVA CONCLUSIO.** Si præsentia definitiua non distinguitur à circumscriptiua, sed tantum sit circumscriptiuarum repetitio, obiectum indiuisibiliter existens potest videri naturaliter, non tantum secundum se, sed cum præsentia definitiua, seu multitudine circumscriptiuarum. Probatur hæc conclusio: quod vna pars sit cum alia penetrata, neque quod sit in multiplici, loco non impedit actiuitatem illius, quia penetrata in hoc loco eandem approximationem habet cum passio, ac si non esset penetrata, & præsens in hoc spatio. Secundum hanc sententiam dicendum est: Christum in Eucharistia ex natura rei naturaliter posse videri: ex merito autem fidei impediri visionem illius. Quod de facto ita contingere, adhuc data præsentia definitiua specie distincta, tenent Nominales, quos infra referam.

32 **NONA CONCLUSIO.** Si præsentia definitiua specie differt à circumscriptiua, obiectum definitiue existens non potest videri, vt præsens definitiue, hoc est, illius præsentia definitiua videri non potest. Defendunt hanc conclusionem Ricard. 14. dist. 2. art. 5. q. 2. Palud. & Capreol. q. ult. P. Soar. 3. p. tom. 3. disp. 53. sect. 4. Probatur hæc conclusio: obiectum commune adequatum est præsentia, quam de facto videmus, quod probatur ex eo, quod nullum est fundamentum, ad asserendum, illam præsentiam contineri sub obiecto huius potentiae, neque hanc potentiam habere virtutem, adhuc inchoatam producendi speciem expressam illius, ac proinde adhuc supernaturaliter videri non posset talis præsentia. Quod efficaciùs probabitur, si asseramus, talem præsentiam fore supernaturalem.

33 **DECIMA CONCLUSIO.** Obiectum definitiue existens per præsentiam definitiua, specie distincta à circumscriptiua, potest naturaliter videri non visa præsentia illius. Defendunt hanc sententiam præcipuè secundum partem

Francisc. de Quiedo Philosoph. Tom. II.

affirmatiua, quam hic specialiter tradidimus Ocham in 4. dist. 10. quaest. 5. art. 3. Maior quaest. 5. illam probabilem censet, Gabriel lect. 45. in Canone Missae littera P. Ratione conclusionis accipe. Præsentiam ipsam non posse speciem sui producere, non est impedimentum, ad hoc, vt illam producat sensibile proprium, quia, vt dicebam conclusionem 3. concursus sensibilis communis non requiritur ad concursum sensibilis proprii, sed requiritur præsentia sensibilis proprii, vt applicet virtutem actiua passio, & illam constituat in actu primo ad operandum, tanquam conditio requisita; sed præsentia definitiua applicat virtutem actiua, ad operandum, & illam constituit in eodem spatio, in quo præsentia circumscriptiua constitueret eandem: ergo obiectum definitiue præsens poterit sui speciem producere. Minor probatur: obiectum definitiue præsens in palmo spatij v.g. habet omnes partes correspondentes eisdem partibus spatij, ac correspondere si in eodem palmo spatij esset circumscriptiue, quia, cum quælibet pars obiecti correspondeat omnibus partibus spatij, correspondet parti illi, cui responderet, si esset circumscriptiue præsens, & insuper aliis partibus: ergo habet eandem applicationem, quam haberet circumscriptiue respectu illius spatij, quod occuparet. Quod autem habeat alias respectu aliarum partium spatij, non est impedimentum, ad agendum, quia, si corpus ex vi huius præsentiae est applicatum huic passio, quod ex vi alius præsentiae sit applicatum alij passio distant, non impedit operationem, quia ad agendum in hoc passum non supponitur negatio applicationis ad aliud, sed positiua applicatio ad hoc. In hac sententia dicendum est cum Nominalibus supra citatis, Christum in Eucharistia secundum naturam leges posse videri: impediri tamen illius visionem ob meritum fidei.

34 **VNDECIMA CONCLUSIO.** Indiuisibile quantitatum separatim non posset naturaliter videri, secus supernaturaliter. Prior pars probatur: obiectum exiguum vix potest sensu percipi, vt patet in grano tritici, quod non potest videri, nisi in minima distantia, & alia sunt adeo exigua vt penitus non percipiuntur, vt patet in puluere per aerem sparso, qui non videtur, nisi nimia illius quantitas luce diffundatur: ergo indiuisibile, quod multo minus est, videri non poterit. Ratio huius conclusionis est, quia species producta ab obiecto indiuisibili, vel nimis paruo non potest ita pulsare animum, vt illum ab aliis operationibus reuocet, & ad visionem eliciendam indiuisibilis obiecti trahat. Posterior pars conclusionis probatur. Potest Deus cum animo, seu potentia concurrere ad visionem talis obiecti, etiam si potentia in actu primo non sit naturaliter ad illum excitata per speciem impressam, quia talis visio utpote obiecti visibilis non repugnat.

35 **DVODECIMA CONCLUSIO.** Sensibile commune v.g. præsentia, non est vna numero entitas duobus sensibus percepta, quia, licet visus, & auditus percipiant præsentiam: visus percipit præsentiam coloris, & auditus præsentiam soni, quæ præsentia realiter distinguuntur: dicuntur autem sensibile commune, quia utraque præsentia eodem nomine gaudet.

36 **DECIMA TERTIA CONCLUSIO.** Præsentia coloris sentitur mediis speciebus, & præsentia soni immediate, nullis speciebus productis. Probatur conclusio: præsentia, & qualitas cuius est præsentia, eandem approximationem, & distantiam habent cum potentia: ergo præsentia qualitatis exigentis species ratione distantiae, eisdem indigebit propter eandem rationem, & præsentia qualitatis, quæ his non eget ratione approximationis, illis non indigebit: sed color eget speciebus, vt probaui: ergo & præsentia coloris, sonique præsentia sine illis sentitur, siquidem sonus mediis speciebus non sentitur.

PUNCTUM II.

De speciebus sensus communis.

1 **PRIMA CONCLUSIO.** Sensus internus non indiget speciebus, ad percipiendas sensationes exteriorum, sed immediate simul cum sensationibus externis potest sensationem internam elicere. Probo hanc conclusionem ex sufficienti applicatione quam habent sensationes externae ad immediate producendas sensationes, quæ sic ostendo. In homine sensatio externa est intimè præsens anime indiuisibili, &